

Amanda Peters
ÁFONYASZEDŐK

A M A N D A
P E T E R S

ÁFONYA-
SZEDŐK

GENERAL PRESS
K Ö N Y V K I A D Ó

A mű eredeti címe
The Berry Pickers

Copyright © 2023 Amanda Peters
Translation by arrangement with Transatlantic Literary Agency Inc.

Hungarian translation © Szieberth Ádám

© General Press Könyvkiadó, 2025

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás.
A kiadó minden jogot fenntart,
az írott és az elektronikus sajtóban
részletekben közölt kiadás és közlés jogát is.
A könyv szövegét tilos a mesterséges intelligencia
bármilyen formájának betanítására használni.

Fordította
SZIEBERTH ÁDÁM

A kötet megjelenését a Canada Council for the Arts támogatta

Canada Council Conseil des arts
for the Arts du Canada

ISBN 978 615 104 064 5

Kiadja a GENERAL PRESS KÖNYVKIADÓ
1086 Budapest, Dankó utca 4–8.
Telefon: (06 1) 411 2416

www.generalpress.hu
generalpress@lira.hu

Felelős kiadó KOLOSI BEÁTA
Műszaki szerkesztő DANZIGER DÁNIEL
Felelős szerkesztő KISS-PÁLVÖLGYI LÍDIA

Borító és belív nyomdai előkészítése KISS GERGELY
Ez a könyv a debreceni könyvnyomtatás
több mint négy évszázados hagyományait őrző
ALFÖLDI NYOMDA Zrt.-ben készült.
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

PROLÓGUS

A falnak és a lapos párnáknak dőlve ülök az ágyban. Mae, a nővérem megütögette ugyan a párnákat, hogy kigömbölyödjének egy kicsit, de azóta órák teltek el. A fényképen, amit a kezemben tartok, Leah még kicsi volt, akkor még azt sem tudtam, hogy a világon van. Az ablakon beáramló napfény már halványul, és én azon elmélkedem, mennyire a nők alakítottak, formáltak engem, dacára annak, hogy nagyrészt hiányoztak az életemből.

Mivel fáj a lábam, nem tudok üldögelni a tűznél, a fatörzs mellett, amelyet már régóta a barátomnak tekintek. Unom már az ágyhoz kötöttséget, a gyógyszereket meg a betegséggel járó magányt, és tudom, hogy a szeretteim hiába is próbálnák megérteni, miért ragaszkodom ehhez a magányhoz. Azért ragaszkodom hozzá, mert a haldoklás olyan dolog, amit egyedül kell végigcsinálnom. Leah, aki immár felnőtt nő, hetente egyszer-kétszer meglátogat, Mae, a nővérem és Ben, a bátyám a szívükön viselik a sorsomat, holott nem érdemlem meg. Az anyám pedig imádkozik értem...

– Joe? – hallom Mae hangját. A nővérem résnyire nyitja az ajtót, és bedugja a fejét, amelyet így az ajtó és a fal foglal keretbe.

– Ébren vagyok.

Az ajtó erre teljesen kinyílik, és belép Mae. Csillog a szeme, mintha örülne valaminek. Már jó ideje nem láttam ilyet senkitől.

– Boldognak látszol, Mae.

– Mert az vagyok.

Megpróbálom kihúzni magam ültőmben. Teljes valómban akarom megmutatni magam, jelezve, hogy ami Mae-t boldoggá teszi, az engem is boldoggá tesz.

– Joe, jött hozzánk valaki – mondja Mae. – És azt hiszem, lesz miről beszélgetnünk, mert rég találkoztunk.

EGY

Joe

Aznap, amikor Ruthie eltűnt, mintha a szokottnál is éhesebbek lettek volna a púposszúnyogok. A boltban, ahova jártunk, azt mondták a fehér emberek, hogy mi, indiánok azért vagyunk olyan jó áfonyaszedők, mert savanykás a vérünk, és ez elriasztja a púposszúnyogokat. Én már akkor, hatévesen is tudtam, hogy ez nem igaz, mert a púposszúnyog nem válogat. De most, szinte napra pontosan ötven évvel később, amikor itt fekszem, és belülről rág szét a láthatatlan betegség, már nem nagyon tudom, hogy mi igaz és mi nem. Még az is lehet, hogy tényleg savanyúak vagyunk.

Szóval csíptek minket a púposszúnyogok, függetlenül attól, hogy milyen ízű a vérünk, de Anya tudta, mitől múlik el este a viszketés. Azt csinálta, hogy lehántotta egy égerfa kérgét, és szétrágta, majd ezt a pépet kente a csípéseinkre.

– Maradj veszteg, Joe! Ne ficeregj! – mondogatta, miközben rám kente a sűrű pempőt. Szerencsére jó sok égerfa volt az áfonyaföldeket hátulról határoló, vékonyka erdősávban. A földek amúgy a végtelenbe nyúltak, legalábbis nekem akkor úgy tűnt, és Mr. Ellis, a tulaj nagy kövekkel jelölte meg a táblák határát, hogy lássuk, merre jártunk már és hova kell még mennünk. De előbb-utóbb mindig a fáknál kötöttünk ki, vagy ha nem a fáknál, akkor a lassanként szétporladó 9-es útnál, ahol olyan mélyek voltak a görögdinnye nagyságú kátyúk, mint a tó. Ezen a földek közt kígyózó, sötétlő aszfaltcsíkon jutottunk el évről évre Mr. Ellis birtokára.

A 9-es út mellett már akkoriban, 1962-ben is elég kevés ház volt, és jócskán lepattogzott róluk a szürke vagy a fehér festék. A korhatag verandájuk is megroggyant, és burjánzó, sárgászöld fű nőtte be az elhagyott autókat meg a kiselejtezett hűtőket, amelyeknek rozsdamarta darabkáit fel-felkapta egy-egy erősebb széllelökés. Amikor nyár közepén Új-Skóciából megérkezett a sötét bőrű idénymunkások nevetgélő-danolászo karavánja, a régi házak lakói hátat fordítottak nekünk, mert az érkezésünk arról tanúskodott, hogy nem sokra vitték. Az a vidék csak szeptemberben mutatott némi életörömet, amikor beragyogta a földet a lenyugvo nap arany fénye.

Ezen a rozsdá és rothadás sújtotta tájon állt Mr. Ellis háza, méghozzá éppen ott, ahol a 9-es út találkozott a tó túlsó, indiánmentes partjára vezető földúttal. Ott, a túlparton vasárnaponként fürdőztek és pikniktek a fehér emberek, és felhólyagzott a bőrük a bágyadt maine-i nap-sütésben. Otthon, évekkel később, úgy emlékeztem vissza Mr. Ellis házára, mintha valami könyvben vagy magazinban láttam volna a buszra várva vagy az orvosnál. A kocsibehajtó fölé nyárfák tornyosultak, és hosszú, nyílegyenes sorba állított fenyőket is telepítettek a ház mellé, hogy a táborunkba vezető földútról se tudjunk bámészkodni. De azért persze leskelődtünk.

– Ben, miért van ezeknek egyáltalán házuk, ha csupa ablak az egész?
– kérdeztem a bátyámtól.

– Mert fedél kell a fejük fölé. Itt is hideg van télen, nem csak otthon.

– De hát minek annyi ablak? – faggattam tovább Bent, miközben szájtátva bámultam a házat.

– Azért, mert az üveg drága. Így mutatják meg a világnak, hogy milyen gazdagok.

Bólintottam, pedig még mindig nem igazán értettem a dolgot.

Az én szememben a sok ablak nélkül is valóságos kastélynak tűnt volna az épület, amelynek hófehér falát minden második nyáron újrafestették a piros szegéllyel együtt, a bejárati ajtaját pedig két oszlop fogta közre. Mi ugyanis egy parányi, három hálószobás házikóban éltünk,

amelynek beázott a teteje. De jóval később, amikor Mr. Ellist már rég elvitte az infarktus, én pedig immár józanul és a kíváncsiságtól vezérelve visszatértem oda, sokkal realisabban láttam a helyzetet: rádöbbenem, hogy egy szimpla kétszintes, ablakfülkés ház áll előttem.

Azon a nyáron, amikor elvesztettük Ruthie-t, vastagon ellepték a földeket a zöld levelek és a parányi bogyók. Izgatottak voltunk még, mert addigra szinte feledésbe merültek a korábbi évek hosszúra nyúlt, kemény munkanapjai. Apám, miután célba juttatott minket meg a következő nyolc-tizenkét hétre szükséges ellátmányt, még aznap visszament Maine állam és a kanadai Új-Brunswick tartomány határára. Nagy porfelhőt kavarva indult el, hogy egybegyűjtse az áfonyaszedő csapat állandó, megbízható tagjait: az öreg Geraldot és a feleségét, Juliát, Hanket és Bernardot, a dolgos, maguknak való ikreket, Agnust, az özvegyasszonyt és a hat nagydarab, erős gyereket, meg a részeges Frankie-t. Ő mókás ember volt: félt a medvéktől, meg a sötétben is félt, és nem sok hasznát lehetett venni.

– Anyád szerint az olyanoknak is kell a pénz meg valami életcél, mint Frankie. Még akkor is, ha csak két hónapig tart – mondta Apa, amikor ezt szóvá tettem.

– De hát én is többet szedek, mint ő – feleltem, és a mélázó Frankie felé intettem a fejemmel, aki épp bekapott egy áfonyát. – És meg is eszik annyit, amennyit leszed – tettem hozzá.

– Vannak emberek, akikkel elnézőbbek vagyunk, Joe – mondta erre Apa. – Tudod, hogy Frankie csecsemőkorában majdnem megfulladt, és emiatt nem lett belőle igazi felnőtt. Nincs vele semmi baj, és Istennek biztos vele is van valami terve, úgyhogy elfogadjuk olyannak, amilyen. Neki is ugyanúgy szüksége van erre a nyári munkára, mint nekünk. Szeret itt lenni, és üldögelni velünk a tűz körül, és még némi zsebpénzt is keres. Legalább van valami, amire várhat.

– Igen, de Apa... – kezdtem, mert bosszantott, hogy Frankie-t pénzben fizetik ki, én pedig csak új ruhát kapok, hogy legyen miben iskolába járnom szeptembertől.

– Semmi de! – vágott a szavamba Apa. – Dolgozz szépen tovább, és légy kedves Frankie-hez! Sosem tudhatod, mikor szorulsz rá mások jószívűségére.

Apa tehát elment a többi idénymunkásért, hogy felpakolja őket a pick-up platójára, mi pedig anyánk árgus tekintetétől kísérvé kitakarítottuk a faházat, és előkészítettük a táborhelyet. Mi, fiúk kihuzigáltuk a veranda padlóréseiből a füvet, amely jó nagyra merészelt nőni a távollétünkben, és rendesen összevagdosta a kezünket, majd száraz tűzfát gyűjtöttünk, hogy tüzet gyújthassunk: az egyikben főztünk (ez szinte mindig égett), a másikon meg vizet melegítettünk a mosogatáshoz és a hétvégenkénti ruhamosáshoz. A lányok egy része, köztük a nővérem, Mae a takarításban segédkezett, a többiek pedig átmentek a nagy házba, mint minden nyáron, és segítettek a tulaj feleségének az ilyenkorra időzített nagytakarításban. A kevéske pénzt, amit a munkájukért kaptak, a megyei vásárban költötték el hajtűre, pancsolt whiskyre meg patogatott kukoricára.

A faházunkból nem látszott a tó, csak a táborhely széléről, ahol az öreg Gerald és Julia verte fel a sátrát. Mi szerencsésnek mondhattuk magunkat, hiszen faházban lakhattunk, és régi matracokon alhattunk, de nem fértünk el ott túl sokan. A többiek, köztük a két bátyám, Ben és Charlie sátorban aludtak, ahol nyomta a hátukat a kemény talaj, és a dzsekijük volt a párnájuk.

Aztán megjött a többi család is Új-Skócia különböző pontjairól, meg páran Új-Brunswickból, és a fiúk jó nagy lármát csaptak. Mivel a tavalyi áfonyaszazon óta nem látták egymást, bőven volt mit megbeszélniük, és nem fukarkodtak a hangerővel. Azon a nyáron még nem voltam elég nagy ahhoz, hogy velük lólgjak, ezért Ruthie-val mulattam az időt, akit feszélyeztek ezek a nagyobb fiúk. Napközben, amikor komoly arccal dolgoztak, ő is gondolt rájuk, és ugyanúgy szerette őket, mint mi, többiek. Esténként viszont, amikor a fiúk a tűznél énekeltek, és évdtek a lányokkal, meg játékból verekedtek, visszavonult a faházba, és hátát az ajtóval szemközti falnak vetve, ócska zoknikból készült

babáját a hóna alá csapva elaludt. Anya a matrac másik oldalán feküdt, és pajzsként védte Ruthie-t a hangos fiúktól, akikre álmában már nem is gondolt.

Azon a nyáron heten indultunk el a régi pick-uppal dél felé: Anya, Apa, Ben, Mae, Charlie, Ruthie meg én. Ben és Mae azelőtt az indián iskolában lakott, így a korábbi nyarakon Anya alig várta, hogy hazajöjjenek, bár ezt próbálta leplezni. Aztán megjöttek, és még szinte ki sem szálltak a kocsiból, amikor Anya elkapta őket. Előbb az egyik, majd a másik gyereke arcára tapasztotta a két kezét, és úgy nézte őket, mint ha aranyból lennének, vagy mit tudom én. Ezt többször megismételte, és mindig homlokon csókolta őket, mielőtt továbblépett a másikhoz, és egyfolytában mondogatta a nevüket, mint az Üdvözlégy, Máriát. Apa pedig hátba veregette Bent, megölelte Mae-t, majd felpakolt minket a pick-upra, és útra keltünk a határ felé. Az indiánügynököt csak évente kétszer láttuk: karácsonykor és az áfonyaszezonban. „A kemény munka jellemépítő hatása révén tisztességes állampolgárokká válhatnak, akik beteszik a magukét a közösbe” – olvasta fel egyszer Ben, miután összerakosgatta a levelet, amit Apa széttépett. Apa nem szerette Mr. Hughest, a kövér indiánügynököt, akinek orrát vöröses színű lyukacskák tarkították. Miután Apa elolvasta azt a levelet, Bennek és Mae-nek nem kellett visszamennie az indián iskolába. Otthon maradhattak velünk, és járhattak ugyanabba az iskolába, mint Charlie meg én.

Most, ötven évvel később, Ben a szemközti egyszemélyes ágyon alszik, azaz többnyire átvirrasztja az éjszakát, mert fél, hogy akkor lehelem ki a lelkemet, amikor ő vigyáz rám. Ha nem ő fekszik abban az ágyban, akkor Mae morgolódik, vagy éppen hortyog. Már csak ennyien vagyunk: Anya, Mae, Ben meg én. Ha létezik a szellemvilág, jó lesz látni mindazokat, akiket már elveszítettem. Jó lesz átölelni őket, és megmondani nekik, hogy szeretem őket, és bocsánatot kérni tőlük, mert többeknek tartozom ezzel ideát is meg odaát is. Ha pedig nincs szellemvilág, azt, gondolom, úgysem tudom meg soha, ezért nem is hagyom, hogy aggasszon ez a kérdés. De Anyának ezt a világért sem mon-

danám el, mert ő szentül hiszi, hogy az élők sorából eltávozott szerettei ott ülnek az Úr jobbján.

Ugyanennek a nyárnak egy tiszta, augusztusi estéjén a tábortűz körül ültünk mindannyian. Apa épp eltette a hegedűjét, mert már belefáradtunk az énekbe meg a táncba. Leterítettünk Ruthie-val egy takarót, és kezünket a tarkónkon összekulcsolva, hanyatt fekve néztük, hogy viaskodnak kitüntető figyelmünkért a szentjánosbogarak és a csillagok. A szerencsésebbek, akik már elég nagyok voltak ehhez, külön, az Allen-hegyen gyűjthattak tüzet. Mae sokat mesélt nekünk arról, hogy ott táncolni is szoktak a nagyfiúk és a nagylányok, meg csókolózni is, és próbált meggyőzni minket, hogy ő viszont mindig rendesen viselkedik, és semmi ilyesmit nem csinál. Ezt persze nem hittük el Ruthie-val, mert Mae-vel sosem fordult elő olyan, hogy ne érezte volna jól magát egy mulatságon, és ne kevert volna valami bajt. De aztán másra terelődött a szó ott, a mi tábortűzünknel.

– Azt mondják, hogy ez jó dolog, mert így könnyebben beilleszkednek a gyerekek, és munkát is könnyebben találnak – mondta egy öregasszony. Igencsak göcsörtös volt a keze, mégis serényen fonta a kosarat a kőrisfa kérgéből, pedig oda sem nézett.

– A nagy lószart jó dolog – mondta valaki más. – Senkinek sincs joga ahhoz, hogy elvegye tőlünk a gyerekeinket. A fehéreknek meg pláne nincs joguk hozzá! Nézzétek meg, hogy nevelik a sajátjaikat: csak nyavalyogni tudnak, meg nagyszájúskodni. Nem sok örömük telik bennük, ezért kellenek nekik a mieink.

– Ne értsetek félre, nagyon örülök, hogy Ben és Mae itthon van – mondta anyám a tűz felé hajolva, hogy jobban lásson, mert épp a ki tudja, hányadik zoknit stoppolta. – De azért azt se hallgassuk el, hogy ott megismerik a gyerekek a *Biblia* tanításait. Nem is tudtam eldönteni akkor sem, meg azóta sem, hogy helyes dolog-e kivenni őket onnan. Lewis viszont olyan biztos volt az igazában, mint abban, hogy holnap is felkel a nap. – Anya, önhibáján kívül, nagyon megszerette az egyházat. A szép templomi szertartások pótolták a régieket, amelyeket gyerekkor-

rában kitéptek a szívéből. Arról az időszakról szinte soha nem beszélt. Aztán Ruthie felállt, és a fülembe súgta, hogy el kell mennie vécére. Maradt utána a pokrócon egy jó meleg bemélyedés, amelybe már nem ült bele újra. Amikor Anya kis idő múlva a keresésére indult, már ösz-szegömbölyödve aludt a matracon.

Másnap pedig nyoma veszett.

Apának az volt a dolga, hogy fel-alá járkáljon a sorok közt, és ellen-őrizzé, hogy haladunk, nem maradt-e ki egy-egy bokor, vagy nem vé-geztünk-e trehány munkát. A nap végén pedig összeírta, hogy ki hány láda áfonyát szedett. A lustábbja kibélelte a ládák alját levéllel meg szárral, hogy többnek tűnjön a termés, de Apa ennek a trükknek sosem dőlt be. Aznap Mr. Ellis épp odaballagott hozzá a sorokat elválasztó, hosszú kötél mellett, amikor előbukkant a másik irányból a vizet hozó Ruthie. Görcsösen markolta a kis, kék műanyag vödör fehér nyelét, és remegett a kicsi karja, amikor megemelte. Ilyen vödört használtunk va-sárnap délutánonként a homokvárépítéshez is.

– *Wela’lin ntus* – köszönte meg a vizet Apa, majd kortyolt egyet a vödörből.

– Nagyon csöndes ez a kislány, Lewis – jegyezte meg Mr. Ellis, majd felemelte az izzadt kezét, és körkörös mozdulatokkal megdörzsölte a húgom feje búbját. Közben ciccegett a vaskos, húsos nyelvével, mint-ha együgyűnek tartaná Ruthie-t, aki csak állt és nézte. Mr. Ellis pocakja átbucskázott a piszkos, gépzsírfoltos farmere övéen. – Csenevészebb is, mint a többi – folytatta. – Persze idővel talán kialakul. De az aligha tesz jót neki, ha ezen a halandzsanyelven beszélsz hozzá. – Apa ivott még egy kortyot, majd visszaadta a vödört Ruthie-nak. Aztán a derekára tette az egyik kezét, a másikkal pedig arrafelé mutatott, ahol mi álltunk Bennel, jó messze Mr. Ellistől. Elég sok víz kilötyögött, mire Ruthie odaért. Én nyúltam előbb a vödörért, de Ben kikapta a kezemből, és a fejemre öntötte a maradék vizet. Aztán gúnyosan köhécselt, prüszkölt ő is, miután egy kicsi a számba ment, és félrenyeltem. Ruthie pedig leguggolt mellém, és dörzsölgette a hátamat, ahogy számtalanszor látta Anyától.

Dél körül Apa körbejárta az áfonyaföldet a kék pick-upjával, és összeszedte az éhes idénymunkásokat. Anya a tábor melletti mező szélén osztotta ki a felvágottas szendvicseket. A szájpaddlásomra tapadt a száraz kenyér. Néha kaptunk ketchupot vagy mustárt is, de többnyire nem. A felvágottat ilyenkor kiszedtem, a két szelet kenyeret pedig odadobtam a varjaknak, de csak ha Anya nem látta. Tudtam, hogy ha észreveszi, keres egy jó erős nádpálcát, és elnászpángol. A pazarlást ugyanis nem tűrte, hiszen nemcsak a saját héttagú családját kellett etetnie, hanem az egész tábor.

Aznap, szokás szerint, Ruthie-val az áfonyaföld szélén, a kövünkön üldögéltünk. Mi így szerettük eltölteni a pár perc szabadidőt, amit a fiúk úgy használtak ki, hogy leosontak a tóhoz, és fürödtek egy kicsit, vagy csókot kértek valamelyik lánytól. Mae akkor már a vacsora előkészítésében segédkezett. Napnyugtakor általában krumpli és hús fődögélt a szabad ég alatt. Mivel mindenkit jól kellett lakatnunk, sokáig tartott a krumplihámozás, és Mae folyton háborgott is emiatt. Sőt, néha el is szökött, nem törődve azzal, hogy Apa aggódni fog érte, Anya pedig dühös lesz, majd amikor sötétedés után visszalopózott a táborba, titkon édességet osztogatott nekem meg Ruthie-nak. Soha nem kérdztük, hol szerezte, és nem is érdekelt minket. Izgalmas íze volt a cukornak meg annak a savanykás pornak. Ha Anya észrevette a fogunk közé ragadt maradékot, kiabált egy kicsit, Mae pedig ült és hallgatta. Utána pár hétig jó volt, és segítőkész, de aztán megint ellógott. Mae akkoriban kiszámíthatatlan volt, nem lehetett tudni, mi jár a fejében.

Egy lélek sem emlékezett rá, hogy látta volna aznap Ruthie-t, miután odadobtam a kenyeremet a varjaknak, és ujjamat a számra téve így szóltam hozzá:

– Anyának el ne mondd, Ruthie!

– Soha nem árulnálak be, Joe – felelte halkán a húgom, majd csöndben, elgondolkodva fürkészte az arcomat. Vicces, hogy mikre emlékszik az ember, ha valami baj történik: olyasmi is megragad a memóriánkban, ami máskor, egy közönséges napon fel sem tűnne. Emlékszem

például arra, hogy Ruthie a nagyobb lányoktól örökölt nyári ruhát viselte, amely túl bő volt a kicsi, törékeny testére, és elég sokat toldozták-foldozták már az elvékonyodott anyagát. Az eredetileg kék ruhát piros és zöld foltok tarkították, sőt az egyik hóna alá barna, kordbársony folt került, amely az én előző nyári munkásnadrágomból származott. Emlékszem arra is, hogy Ruthie kísértetiesen hasonlított anyánkra, és ezt senki sem hagyta szó nélkül. Megmaradt bennem, ahogy elfordítja a fejét, és nézi a félredobott kenyeremre rácsapó varjút.

Miután végeztem a felvágottal, azt csináltam, amit szoktam: leszaladtam a tóhoz kacsázni, majd visszamentem a soromba, és szedtem tovább az áfonyát. El sem tudtam képzelni, hogy Ruthie elkóborolhat, hiszen evés után mindig csak ült, és nézte a madarakat, míg érte nem ment Anya vagy Mae. Apa sem vette észre, hogy nincs ott, amikor ebéd után visszavitte a brigádot dolgozni. Csak akkor kezdett gyanús lenni, hogy valami nem stimmel, amikor Anya kiment a kőhöz. Először azt hitte, hogy Ruthie csak elbújt, mert nem akar segíteni Mae-nek, pedig ez nem vallott volna rá.

– Ruthie! Ruthie! – kiáltozott Anya. – Gyere elő, kislányom, hadd lássalak! – Már az erdősáv szélén lépkedett, amikor meglátta őt az immár üres pick-uppal közeledő Apa. Lelassított, és a földúton zötyögve követte Anyát.

– Mi a baj? – kérdezte.

– Ruthie elkóborolt. Majd jól elnászpángolom, amiért így rám ijesztett. – Apa elmosolyodott, majd elhajolt jobbra, és feltekerte az utasülés melletti ablakot, hogy ne jöjjön be a por meg a púposszúnyogok. Aztán elpöfögött, Anya meg kiáltozta tovább Ruthie nevét. Amikor visszatért a táborba a legkisebb gyermekük nélkül, Apa már a zsineget vagdosta, hogy ki tudja jelölni az emberek munkaterületét az új áfonyamezőn, amelyhez másnap kezdenek hozzá.

Meglepődtünk, amikor újra felbukkant a földúton a porfelhőt kavaráró, köveket röptető pick-up, majd megállt, és Apa elordította magát, hogy mindenki szálljon fel. Felnéztünk Bennel és Charlie-val az égre,

és a nap állása igazolta a gyanúkat: még nem járt le a munkaidő. Csapot-papot otthagya felmáztunk a platóra. A táborba visszaérve azt láttuk, hogy a műanyag széken ülő anyánk a kezébe temeti az arcát, Mae pedig átöleli.

– Figyeljete ide! – szólalt meg Apa. – Úgy néz ki, hogy Ruthie elkóborolt. – Egyszerre fordult a fák és a tóhoz vezető ösvény felé mindenki, mintha azt várnánk, hogy Ruthie ettől nyomban előkerül. – Álljatok párokba, és fésüljétek át az erdőt!

Mae Charlie-val ment, én pedig Bennel. Összekaristolta a lábamat meg az arcomat a bozót, és holtom napjáig (ami már nincs messze) nem felejttem el a Ruthie-t szóló hangokat. Átnéztük az erdőt, a tópartot, sőt még a víz szélét is, biztos, ami biztos, és közben hegyeztük a fülünket, de hiába vártuk az üdvívalgást, hogy: „Megvan!” Amikor már alacsonyan járt a nap, engem a rosszullét környékezett. A szüntelen ordítozás mintha a gyomromban visszhangzott volna, és egész testemben, a fejem búbjától a lábujjam hegyéig remegtem tőle. Már sötétedett, amikor le kellett ülnöm a fák között a nyirkos földre, hogy szusszanjak egyet.

– Gyerünk, Joe, állj föl! – parancsolt rám Ben. – Most nincs idő pihenni. Ruthie már biztos nagyon fél. – Azzal karon ragadott, és felrángatott, de összecsuklott a térdem, és nagyot puffantam a földön. – Joe, ne légy már kisbaba! Gyere!

Miután ismét felhúzott, könnyekre fakadtam, majd hirtelen mozdulattal elfordultam Bentől, és lehánytam egy mohafoltot.

– Jézusom! Na gyere, visszaviszlek a táborba. – Azzal Ben felemelt, megpördített, és játszi könnyedséggel a hátára vetett, mint egy tollpíhét. Átkaroltam a nyakát, és a vállára hajtottam a fejemet. – Engem nehogy lehányj, mert ledoblak, és itt hagylak a semmi közepén!

Bágyadtan bólintottam. A vállcsontjának ütközött az állam.

Amikor visszaértünk a táborba, Anya még mindig a műanyag széken ülve bámulta a tüzet. Már majdnem vacsoraidő volt, de ételnek nyomát sem láttuk. Mae lekaptott Ben hátáról, és lefektetett a földre te-

rített, ócska pokrócra. A fejem csak pár centire volt Anya lábától. Amikor Ben elmondta neki, hogy cserbenhagyott az erdőben a gyomrom, még csak le sem nyápicozott.

– Ne félj, Joe, Ruthie biztos csak túl messzire kóborolt – mondta Anya. – Valaki majd megtalálja. Úgyhogy ne félj! – Azzal Anya lehajolt hozzám, és végigsimított az erős kezével a hajamon.

A nap már kezdett helyet csinálni az éjszakának, így kísérteties alkonyi fényben úszott minden. Apa a tábortűzhöz lépett, de nem voltam biztos benne, hogy tényleg ő az, és nem a szelleme, amíg meg nem szólalt:

– Bemegyek a városba, és szólok a rendőröknek. Jól jönne a segítség, és több lámpájuk is van, mint nekünk. És Ruthie még kislány – tette hozzá, mintha az életkora bármit is számítana. Aztán beült a pick-up-ba, és elhajtott.

– Apátok még mindig hisz benne, hogy érdekli őket a sorsunk – sóhajtott Anya, majd követte a szemével az ütött-kopott pick-upot, míg el nem nyelte a szürkület a hátsó lámpák fényét.

Apa fél óra múlva jött vissza. Az egy szem járőr-kocsiban, amely kísérte, egy szem rendőr ült. Az Apánál alacsonyabb, de ugyanolyan cingár férfi időtlen időig üldögélt az autójában. Mind azt néztük, ahogy ott rostokol, és írogat valamit a jegyzetfüzetébe. Olykor felnézett, hogy lássa, mit csinálunk a tűz körül, de túl messze volt, így nem láttam az arcát a sötétben. Amikor végül kiszállt, Apa rám mutatott. Még mindig anyám lába előtt hevertem, így a rendőr odajött, és le-guggolt hozzám.

– Láttál valami furcsát ebéd után, kisöreg? – kérdezte. Megráztam a fejemet. – Nem láttad, hogy a húgod bement volna az erdőbe, vagy le a tóhoz? – Ismét megráztam a fejemet. Olyan szagú volt a lehelete, mint a hagymával kevert káposztának, amit túl sokáig hagytak kint a napon. A rendőr felállt, feljebb ráncigálta a nadrágját, majd megkérdezte ugyanazt anyámtól és Mae-től is. Közben a tűz köré gyűlt társainkat nézte, és a válaszokra szinte oda sem figyelt. Mae kezdett bosszús lenni.

– Akkor most mindenkinek felteszi ugyanezt a hülye kérdést, vagy segít megkeresni a kishúgomat? – csattant fel.

Anya elkapta a kezét, hogy nyugalomra intse, de a rendőr oda sem nézett. Tisztán emlékszem rá, hogy úgy festett a tűz fényében, amely csak a fél arcára vetült rá, mint a főgonosz a képregényekben, amelyekre csak áhítoztam, mert nem volt pénzem ilyesmire.

Végül megkocogtatta a ceruzával a jegyzetömbjét, majd közölte:

– Hát én nemigen tehetek itt semmi olyat, amit még nem tettek meg. Ha megtalálják, azt tudassák velünk. A feljegyzéseimet megőrzöm, biztos, ami biztos.

– Nem segít? – szólalt meg Apa.

– Sajnálom... Lewis – tette hozzá a jegyzetömbre pillantva a rendőr. – Biztosra veszem, hogy megszerez a kislány. Mi nem nagyon tehetünk semmit, mert még nem telt el elég idő az eltűnése óta, és maguk egyébként sem teljes jogú polgárai Maine államnak, és nem is ismert átutazók. Érti, ugye? – A rendőr itt szünetet tartott, hogy Apa kifejezhesse egyetértését, de Apa keresztbe fonta a mellén a karját, és várt. – Meg aztán csak hárman vagyunk rendőrök, és pár napja betörtök a gazdaboltba, úgyhogy...

Azzal a rendőr visszaballagott a kocsijához, és már épp beült volna, amikor Apa galléron ragadta. A sapkája lebucskázott a fejről, majd a kocsiajtóról lepattanva Apa lába előtt landolt.

– Egy kislányról van szó – mondta halkan Apa. A rendőr, miután visszanyerte az egyensúlyát, megvetette a lábát a kinyitott kocsiajtó mögött. Az inggallérja még mindig Apa markában volt.

– Azt tanácsolnám, hogy vegye le rólam a kezét – mondta. – Többen vannak itt, mint ahány embert én hozni tudnék, úgyhogy engedjen el.

Apa elengedte a rendőrt, aki rendbe szedte a ruházatát, majd lehajolt a sapkájáért, és a kocsiajtóhoz ütügetve leporolta.

– Ha annyira félténék azt a kislányt, akkor, gondolom, jobban vigyáztak volna rá. Most pedig lépjen hátra! Mondtam már, hogy megőrzöm a feljegyzéseimet arra az esetre, ha a fülünkbe jut vala-

mi. És szóljanak, ha megtalálták! – Azzal bemászott a volán mögé, de közben végig szemmel tartotta Apát, aki magas volt, és vékony, mint a fűzfaág, de ha dühbe gurult, félelmetes tudott lenni. Aztán két fa közé betolatra megfordult, és elindult a poros földúton a 9-es út felé. Apa felkapott egy jókora követ, és utánadobta. A rendőrautó egy pillanatra megállt, amikor a kő ripityára törte az egyik hátsó lámpáját, de aztán ment tovább, és hamarosan a másik fénypont is eltűnt a szemünk elől.

– Tudtad jól, hogy nem fognak segíteni, Lewis – mondta egy sóhaj kíséretében Anya. – Túlságosan is hiszel bennük. – Azzal visszahanyattolt a székbe, majd a háttámlára hajtotta a fejét, és a csillagokat bámulva elsírta magát.

Aznap éjjel nem aludt senki. Csak engem küldtek el lefeküdni, de álmatlanul hevertem Ruthie hült helye mellett. A fenyődeszkák közti réseken beszűrődött a tűz fénye, és behallatszott a felnőttek lehalkított hangja is, de nem tudtam kivenni, mit mondanak. Ezért lehunytam a szememet, méghozzá olyan szorosan, hogy csillagokat láttam. Miután kihunytak, odaképzeltam a szemhéjamra Ruthie képmását.

Két nappal azután, hogy Ruthie-nak nyoma veszett, újra kijött hozzánk Mr. Ellis. Addig fel sem tűnt, hogy előző nap nem láttuk. Tudta, mi történt, és tudott a dologról a 9-es út menti táborok népe is. Mr. Ellis, amikor meglátta, hogy a ládák immár harmadik napja üresek, magához intette Apát, és úgy tett, mintha nem hallaná a Ruthie-t keresők kiáltozását.

– Ez nem az én problémám, Lewis – mondta. – Ez egyszerűen nem az én problémám! Tudod, mi az én problémám? Az, hogy le kéne szedni az áfonyát – mutatott körbe a néptelen földjén. – És ha nem folytatjátok a munkát, van elég indián, aki örömmel megcsinálja helyettetek.

Mr. Ellis a végén már úgy üvöltött, hogy Apa arcába fröccsent a nyála. Mindenki kővé dermedt, és vártuk, hogy Apa kifektesse, de hiába vártuk. Úgy tűnt, hogy már elpárolgott belőle a harci kedv.

– Nagyon helyes! Menjetek csak vissza dolgozni! – kiáltott oda nekünk Mr. Ellis, amikor elindultunk. Aztán beült a pick-upjába, és menet közben még kiszólt az ablakon Anyának: – Sajnálom, hogy eltűnt a kislány.

Még két napig kerestük Ruthie-t, de beosztottuk, hogy valaki mindig szedje az áfonyát. Tudtuk, hogy Mr. Ellis fél tizenegykor jön terepszemlért tartani, ezért olyankor mindig jó sokan voltunk a földön. De egyébként már hajnalban elkezdtük a keresést, és csak akkor hagytuk abba, amikor a nap elbújt a fák mögött, és magával vitte a reményt. A ládákat napnyugta előtt gondosan kibéleltük fűvel meg gallyakkal, Ruthie-t pedig annyiszor szólólongattuk, hogy már a fák is megtanulták a nevét. Mindkét irányban hosszan bejártuk a 9-es utat meg keresztül-kasul az erdőt-mezőt, és még a tó túlpartjára is eljutottunk, de Ruthie-t nem találtuk sehol. Sem az áfonyaföldek mögötti erdősávban, sem a gazdasági épületekben, sem a közeli házakból kiselejtezett, rozsdás hűtőszekrényekben.

Amikor már négy napja kerestük hiába, Anya kedélyállapota egyre ingatagabb lett. Csak akkor állt fel a székről, ha a mosdóba ment, vagy kiült Ruthie kövére, ahol Mae is rátalált egyik nap. Anya keservesen zokogott, és azt hajtogatta, hogy látja a porban Ruthie csöpp lábnyomát. Mae elmondta nekünk, hogy alaposan körülnézett, de nem látott semmit, Anyát pedig csak akkor tudta elcsalogatni onnan, amikor eleredt az eső, és bemosta az odaképzelt lábnyomot az árokba. A nővérem akkor átkarolta Anya vállát, és úgy támogatta el a faházig, Anya pedig egyfolytában jajveszékelt, és átkozta Istent az ősi nyelven, amelyet ők ismertek Apával, mi viszont nem.

Apa végül fizetett egy másik idénymunkásnak, hogy vigye vissza Új-Skóciába Anyát meg Mae-t. Anya órákig zokogott és jajveszékelt, mielőtt elindultak, és ez nyugtalanító volt, mert máskor nem láttuk így sírni. Hosszan néztünk az ütött-kopott, 1952-es Crosley kombi után, amelyről mindig lepattogzott egy kis rozsdá, ha belezötytyent egy kiszáradt pocsolýába. Miközben integettem, Apa kérges keze a vállamon pihent.

Miután Anya elment, az asszonyok a tűz mellett összehajolva, sűrű fejcsóválások közepette arról pusmogtak, hogy ennél rosszabb nem is történhet egy nővel.

– Szörnyű dolog, ha az ember elveszíti a gyerekét – mondta a göcsörtös kezű öregasszony. – Nekem három már a születésük előtt elment, egyet meg a láz vitt el pici korában. Ennek már jó negyven éve, de az ilyesmin nem teszi túl magát egykönnyen az ember. – Azzal még egyszer, utoljára megcsóválta a fejét, majd varrt tovább a tűz fényénél.

– És pont egy ilyen kedves, aranyos, csöndes kislány, mint Ruthie... – merengett valaki más.

– Reméljük, azért kiheveri valahogy – így egy harmadik. – Van még négy gyereke, azoknak is anya kell.

Ahogy hallgattam őket, az járt a fejemben, hogy Anya jobban járt volna, ha nem Ruthie tűnik el, hanem én. Hiszen fia három is volt, lánya pedig csak kettő, és rólam, a legkisebb fiáról könnyebben lemondott volna. Én legalábbis ezt beszéltem be magamnak ott, a földre szomorú árnyakat vető tűznél: úgy okoskodtam, hogy egyszerűen ezt diktálják a számok.

Hat héten át nap mint nap kerestük Ruthie-t, míg el nem jött a hazatérés ideje, azaz le nem szedtük az összes áfonyát, és ki nem húztuk a földből az összes krumplit. Miután tábort bontottunk és összepakoltunk, a Crosley kombi gazdáit is mi vittük haza a pick-up platóján. Ruthie-ről senki sem ejtett szót, de amikor elhaladtunk a kő mellett, ahol utoljára láttam őt meg a szendvicsét, határozottan úgy éreztem, hogy otthagyjuk a kishúgomat.